

Sygn. akt III AUa 305/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2024 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący : Sędzia SA Ewa Stryczyńska

Protokolant: sekretarz sądowy Julia Dębska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 stycznia 2024 r. w W.

sprawy (...) Spółki akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

z udziałem P. K.

o wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne

na skutek apelacji (...) Spółki akcyjnej z siedzibą w W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XXI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 17 listopada 2021 r. sygn. akt XXI U 1732/20

oddala apelację.

Ewa Stryczyńska

Sygn. akt III AUa 305/22

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. decyzją z 29 lipca 2020 r. (nr (...)) ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego P. K. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek (...) S.A. w okresie wskazanym w decyzji.

Odwołanie od tej decyzji złożyła spółka (...) S.A. z siedzibą w W., zaskarżając ją w całości. Odwołująca zarzuciła:

I. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, wyrażający się w wadliwym ustaleniu, że ubezpieczony, zatrudniony na podstawie umowy zlecenia w (...) sp. z o.o., z którą Spółka zawarła umowę o współpracy, wykonując zlecenie na rzecz (...) sp. z o.o. świadczył pośrednio usługi na rzecz swojego pracodawcy, tj. Spółki, podczas gdy w rzeczywistości usługi świadczone przez ubezpieczonego na rzecz (...) sp. z o.o. wbrew twierdzeniom ZUS, nie były w żaden sposób, pośredni bądź bezpośredni związane ze spółką lub jej klientami, a zatem ubezpieczony nie wykonywał w ramach umowy zlecenia na rzecz spółki, jako swojego pracodawcy, jakichkolwiek prac, a zatem spółka nie osiągała żadnych wymiernych korzyści z tych usług, gdyż ww. usługi świadczone były wyłącznie na rzecz klientów (...) sp. z o.o. (a nie spółki czy też jej klientów);

II. naruszenie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez uznanie ubezpieczonego za pracownika spółki również w zakresie, w jakim ubezpieczony świadczył usługi na podstawie umowy zlecenia na rzecz (...) sp. z

o.o., w sytuacji w której spółka nie była zarówno pośrednio jak i bezpośrednio beneficjentem usług wykonywanych przez ubezpieczonego w ramach zawartej

umowy zlecenia z (...) sp. z o.o., co jest warunkiem sine qua non uznania ubezpieczonego za pracownika Spółki w ww. zakresie;

III. naruszenie art. 18 ust. 1a w zw. z art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez uwzględnienie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wartości wynagrodzenia przysługującego ubezpieczonemu z tytułu umowy zlecenia zawartej z (...) sp. z o.o., podczas gdy ubezpieczony na podstawie ww. umowy zlecenia nie świadczył żadnych usług, które były w jakikolwiek sposób, pośredni lub bezpośredni świadczone na rzecz spółki, tj. pracodawcy lub jego klientów, a zatem ZUS nie miał podstaw by wynagrodzenie przysługujące ubezpieczonemu z ww. umowy zlecenia zostało uwzględnione w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne uiszczane przez Spółkę jako płatnika;

IV. naruszenie art. 17 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 2a i art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez uznanie, że spółka jest płatnikiem składek ubezpieczonego również w zakresie wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego od spółki (...) sp. z o.o., u której ubezpieczony zatrudniony jest na podstawie umowy zlecenia, w sytuacji w której to (...) sp. z o.o. jako zleceniodawca pełnił (i powinien był pełnić) rolę płatnika z tytułu zawartej umowy zlecenia z ubezpieczonym;

V. naruszenie art. 24 ust. 4 w zw. z art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez jego niezastosowanie, tym samym wydanie decyzji obejmującej składki za miesiące, w stosunku do których okres przedawnienia upłynął, a zatem nie mogą być objęte zaskarżoną decyzją, tj. składki za miesiące do kwietnia 2015 r. łącznie.

Wskazując na powyższe odwołująca się wniosła o zmianę decyzji z 29 lipca 2020 r. w całości oraz orzeczenie, że miesiące do kwietnia 2015 r. łącznie nie mogą być przedmiotem decyzji z uwagi na upływanie terminu przedawnienia, natomiast za okres nieprzedawniony, tj. maj 2015 r. — orzeczenie, że podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne jest wyłącznie kwota wynagrodzenia wynikająca z tytułu umowy o pracę łączącej Spółkę z ubezpieczonym; alternatywnie,

jeżeli Sąd uzna, że okres przedawnienia nie upłynął o zmianę wydanej decyzji z 29 lipca 2020 r. w całości oraz orzeczenie, że podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne jest wyłącznie kwota wynagrodzenia wynikająca z tytułu umowy o pracę łączącej Spółkę z ubezpieczonym oraz zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na rzecz spółki kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, ponieważ zaskarżona decyzja jest faktycznie oraz prawnie uzasadniona i zasądzenie od odwołującego na rzecz I Oddziału ZUS w W. kosztów postępowania, a w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Postanowieniem z 3 listopada 2020 r. Sąd Okręgowy zawiadomił (...) sp. z o.o.

z siedzibą w W. o toczącym się postępowaniu i możliwości przystąpienia do sprawy w charakterze zainteresowanego. Spółka nie wstąpiła jednak do procesu.

Ubezpieczony P. K. nie zajął merytorycznego stanowiska w sprawie.

Wyrokiem z 17 listopada 2021 r., sygn. akt XXI U 1732/20, Sąd Okręgowy w Warszawie XXI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania oraz zasądził od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. kwotę 180 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych: (...) S.A. z siedzibą w W., adres ul. (...), (...)-(...) W. została zarejestrowana 27 kwietnia 2004 r. w KRS (nr (...)). Przedmiotem przeważającej działalności przedsiębiorcy jest działalność związana z oprogramowaniem. Przedmiotem pozostałej działalności przedsiębiorcy są: działalność usługowa związana z przygotowaniem do druku, wydawanie książek, działalność związana z doradztwem w zakresie informatyki, działalność związana z wyszukiwaniem miejsc pracy i pozyskiwaniem pracowników, pozostała działalność związana z udostępnianiem pracowników, działalność związana z organizacją targów, wystaw i kongresów, pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane, działalność związana z organizacją targów, wystaw i kongresów, pozostała działalność usługowa w zakresie technologii informatycznych i komputerowych. 19 lutego 2007 r. w KRS (nr (...)) została zarejestrowana spółka (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (dalej: spółka (...)), adres spółki do 23 listopada 2020 r. to ul. (...), (...)-(...) W..

Przedmiotem przeważającej działalności przedsiębiorcy jest działalność związana z oprogramowaniem. Przedmiot pozostałej działalności przedsiębiorcy są: sprzedaż hurtowa narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, sprzedaż detaliczna komputerów, urządzeń peryferyjnych i oprogramowania prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach, przetwarzanie danych; zarządzanie stronami internetowymi (hosting) i podobna działalność, działalność portali internetowych, pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zarządzania, wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń biurowych, włączając komputery, pozostała działalność związana z udostępnianiem pracowników, działalność związana z organizacją.

Pomiędzy powyższymi spółkami występują powiązania organizacyjne, osobowe i kapitałowe.

Zgodnie z danymi widniejącymi w Krajowym Rejestrze Sądowym:

- A. G. (1) jest członkiem Rady Nadzorczej w spółce (...) od 8.02.2017 r., a w spółce (...) jest współnikiem od 19.02.2007 r.,
- A. G. (2) została wyznaczona do reprezentowania odwołującej się, jest (...) spółki (...) od 25.11.2016 r.,
- S. C. był (...) spółki (...) od 19.02.2007 r. do 27.05.2017 r. oraz od 12.08.2015 r. jest prezesem zarządu spółki (...).

W spornym okresie siedziby obu spółek mieściły się pod tym samym adresem. Spółka (...) (reprezentowana przez S. C. - Prezesa Zarządu) 23 stycznia 2008 r. zawarła ze spółką (...) (reprezentowaną przez G. E. i D. M. - Członków Zarządu) umowę ramową o współpracy w zakresie realizowania projektów programistycznych i wdrożeniowych systemów informatycznych. Umowa została zawarta „na czas określony od dnia jej podpisania do momentu wykonania usług wymienionych w kolejnych załącznikach”.

Przedmiotem umowy jest realizacja przez spółkę (...) na rzecz odwołującej spółki usług programistyczno-wdrożeniowych. Usługi każdorazowo zdefiniowane są w „Załączniku wykonawczym”, który stanowi integralną część umowy. Załącznik zawiera szczegółową specyfikę usług i ich efektów, harmonogram usług oraz harmonogram płatności, a także osoby odpowiedzialne za realizację postanowień umowy.

Ponadto spółka (...) zobowiązała się do przestrzegania przekazanych jej przez odwołującą spółkę procedur oraz regulaminów pracy spółki (...), w zakresie związanym z realizowanymi przez spółkę (...) usługami. Spółka (...) zobowiązała się zapewnić niezbędny dostęp do odpowiednich urządzeń, programów, baz danych wchodzących w skład infrastruktury informatycznej spółki (...). Odwołująca się spółka każdorazowo po wykonaniu usługi podpisywała protokół odbioru.

Za wykonanie usług wymienionych w umowie spółce (...) przysługiwała zryczałtowana opłata za każdą godzinę pracy specjalisty oraz opłaty związane z pokryciem dodatkowych kosztów bezpośrednich (np. delegacje, przejazdy, inne). Do wystawianych faktur miał być dołączony każdorazowo wykaz prac.

Zgodnie z „Załącznikiem Wykonawczym” przedmiotem umowy jest realizacja przez spółkę (...) na rzecz spółki (...) następujących zadań:

- prac programistycznych i wdrożeniowych przy oprogramowaniu (...),

prac programistycznych i wdrożeniowych przy oprogramowaniu i wdrażanych systemów (...), z uwzględnieniem funkcji fakturowania i rozliczania kosztów,

- prac programistycznych i wdrożeniowych przy oprogramowaniu bankomatów w ramach świadczonych usług na rzecz (...).

W harmonogramie wskazano, że prace nad budową serwisu rozpoczną się od daty podpisania umowy i będą zależne od zakresu roboczych zleceń. Rozliczenia wykonanych prac będą następowały w zasadzie w cyklach dwutygodniowych i będą stanowić podstawę do wystawienia faktur VAT.

Za wymienione usługi (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością miała przysługiwać opłata ryczałtowa za godzinę (200 zł netto) oraz opłaty związane z pokryciem dodatkowych kosztów bezpośrednich znajdujących się w załączniku do faktury.

Spółka (...) (reprezentowana przez B. M. (1) – Prezes Zarządu), 1 września 2010 r. zawarła ze spółką (...) (reprezentowana przez S. C. – Prezesa Zarządu) umowę w ramach, której strony zobowiązały się do współpracy w ramach udziału w projekcie Opracowanie i wdrożenie elektronicznego systemu (...) wspierającego firmy z sektora (...) w procesie ofertowania przy zamówieniach publicznych. Strony ustaliły, że spółka (...) będzie wnioskodawcą i liderem projektu oraz, że zapewni spółce (...) pełen dostęp do wypracowanych technologii wypracowanych w ramach projektu. W ramach zawartej umowy strony używały platformy informatycznej integrującej systemy IT oraz będą automatyzować procesy biznesowe związane ze sprzedażą, wymianą danych dotyczących zasobów ludzkich, ich kompetencji a także pozostałe procesy związane z pozyskiwaniem nowych klientów i kontraktów. Ponadto spółki zadeklarowały utrzymanie i korzystanie z platformy informatycznej w codziennej działalności projektowej po zakończeniu projektu.

Odwołująca się spółka zamawiający (reprezentowana przez S. C. – Prezesa Zarządu) 3 marca 2014 r. zawarła ze spółką (...) – wykonawca (reprezentowana przez B. M. (1) – Prezesa Zarządu) umowę ramową. Przedmiotem umowy była realizacja prac przez jednego z płatników na rzecz drugiego. Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Zamówienie obejmowało:

- wykonywanie prac analitycznych;
- programowanie systemów zgodnie z przedstawionymi projektami;
- przedstawienie projektów rozwiązań systemowych;
- rozwiązywanie bieżących problemów użytkowników poprzez dostarczenie I linii wsparcia zdalnie oraz w siedzibie Klienta w szczególności problemy sprzętowe, konfiguracja komputerów i drukarek, systemy operacyjne oraz aplikacje użytkowe użytkowane przez Klienta w tym podłączanie i rekonfiguracja stanowisk pracy, administracja serwerami Klienta, administracja drukarkami Klienta, administracja witryną internetową oraz pocztą internetową;
- konsultacje oraz doradztwo w zakresie wprowadzania, stosowania, nadzoru oraz kontroli działania systemów informatycznych;
- udostępnianie konsultantów o wskazanym profilu kompetencyjnym; przygotowanie dokumentacji dotyczącej projektowanych lub stosowanych rozwiązań informatycznych;

- wdrożenie i utrzymanie systemu; ocenę dokumentacji określonych rozwiązań informatycznych oraz wprowadzenie ewentualnych korekty;
- wykonywanie testów oprogramowania; tłumaczenie i przygotowywanie materiałów szkoleniowych;
- inne zlecenia, mieszczące się w zakresie jego działalności, jeżeli potrzeba ich wykonania powstanie po zawarciu niniejszej umowy, a ich wykonanie okaże się niezbędne.

W ramach umowy zamawiający miał zlecać wykonawcy wykonanie poszczególnych usług po ustaleniu ich zakresu, ceny, terminu i sposobu wykonania. Zamawiający miał zapewnić specjalistom wykonawcy dostęp do posiadanych źródeł informacji i dokumentów, niezbędnych do właściwej realizacji prac objętych danym zleceniem. Ustalono, że płatności będą dokonywane zgodnie z harmonogramem ustalonym w ramach każdego zlecenia poszczególnych usług na podstawie faktury VAT wystawionej na podstawie protokołu odbioru. Zatrudnienie, w sposób pośredni lub bezpośredni, współpracowników lub pracowników drugiej strony biorących

udział w pracach objętych zamówieniem, dokonywane miało być wyłącznie na podstawie formalnego uzgodnienia między stronami. Z chwilą dokonania odbioru, wykonawca przenosił na zamawiającego wszelkie autorskie prawa majątkowe i prawa pokrewne do utworów powstałych w ramach wykonywania tej umowy. Wraz z przeniesieniem autorskich praw majątkowych do określonego utworu Zamawiający przejmował na własność egzemplarze tego utworu. Przeniesienie praw autorskich i praw pokrewnych, jak również przeniesienie własności egzemplarzy utworów, następowało odpłatnie w ramach wynagrodzenia określonego w umowie.

W czasie kontroli, A. G. (2) wyjaśniła, że umowa z 3 marca 2014 r. została podpisana z uwagi na zmianę członków Zarządu.

Zgodnie z dokumentem (...) firmy (...) Spółka Akcyjna” spółka (...) zajmowała się działaniami w zakresie usług informatycznych, tj.:

- outsourcingiem kompetencyjnym i procesowym, w tym prowadzeniem centrum wsparcia,
- bezpieczeństwem informacji i systemów informatycznych,
- integracją i dostarczaniem systemów informatycznych,
- szkoleniami,
- sprzedażą sprzętu komputerowego, oprogramowania, licencji,
- archiwizacją danych,
- wsparciem IT.

Spółka (...) miała podpisane umowy o współpracy w zakresie powyższych działań ze spółką (...). Spółka (...) wystawia faktury VAT obciążające klientów obu spółek za wykonane prace przez osoby, które były zatrudnione podstawie umowy zlecenie w spółce (...) będące jednocześnie pracownikami spółki (...). Ponadto spółka (...) wystawia faktury VAT za usługi (będące przedmiotem umów o współpracy/o świadczenie usług) wykonywane przez osoby zatrudnione na podstawie umowy zlecenia w spółce (...) będące jednocześnie pracownikami odwołującej się spółki, która była beneficjentem tych usług.

Faktury obejmowały m.in. sprzedaż:

- usług programistycznych wraz z analizą i raportowaniem do baz danych,
- usług informatycznych wraz z analizą i raportowaniem wykonywanych zleceń,

- usług outsourcingowych, projektowych, wdrożeniowych i konfiguracji systemu,
- usług wdrożeniowych narzędzi programistycznych,
- usług wsparcia technicznego,
- usług wdrożeniowo-programistyczno-projektowych — wraz z analizowaniem i raportowaniem do baz danych, usług (...).

Spółka (...) sprzedawała zakupione częściowo usługi od spółki (...) dokładając pracę własnych specjalistów, podwykonawców. Spółka (...) nie wystawiała faktur za usługi pracownicze na rzecz spółki (...), tylko bezpośrednio na klientów tj.: A., L., (...). Jednym z podmiotów na rzecz których spółka (...) świadczy usługi jest spółka (...) S.A. (nr KRS (...)).

Odwołująca się spółka zawarła z ubezpieczonym P. K. następujące umowy o pracę:

- z 1 października 2014 r. na czas określony do 31 lipca 2015 r. w pełnym wymiarze etatu, na stanowisku Specjalisty H. D., za wynagrodzeniem 1.800 zł,
- z 1 sierpnia 2015 r. na czas określony do 31 lipca 2016 r. w pełnym wymiarze etatu, na stanowisku Specjalisty H. D., za wynagrodzeniem brutto 1.800 zł,
- z 1 sierpnia 2016 r. na czas nieokreślony w pełnym etacie, na stanowisku Administrator Systemów (...), za wynagrodzeniem brutto 1.900 zł.

Aneks nr 1 z 20 maja 2016 r. do umowy o pracę z 1 października 2014 r., od 1 czerwca 2016 r. zmieniono ubezpieczonemu stanowisko pracy ze Specjalisty H. D. na Administratora Systemów(...).

Aneks nr 2 z 30 grudnia 2016 r. do umowy o pracę z 1 października 2014 r., od 1 stycznia 2017 r. zmieniono wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego z 1.900 na 2.100 zł brutto.

Stosunek pracy trwał do 30 listopada 2017 r. — rozwiązanie umowy o pracę nastąpiło na skutek wypowiedzenia przez pracownika.

Ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy o pracę przez odwołującą się spółkę w okresie od 1 października 2014 r. do 30 listopada 2017 r.

P. K. jako specjalista HelpDesk początkowo pracował dla grupy (...) wspomagając lekarzy w przypadku problemów technicznych. Pomagał im na odległość. Następnie ubezpieczony świadczył usługi dla grupy A.. Wtedy pracował na miejscu w A.. Gdy awansował na stanowisko administratora (...) był odpowiedzialny, by działało ono poprawnie.

Będąc zatrudnionym w A. ubezpieczony otrzymał ofertę pracy w firmie przeprowadzkowej. Jego zadaniem było przynosić komputery i je podłączać.

Spółka (...) zawarła z ubezpieczonym P. K. następujące umowy zlecenia: 1 października 2014 r. na okres od 1 października 2014 r. do 28 października 2014 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.165 zł; 1 grudnia 2014 r. na okres od 1 grudnia 2014 r. do 29 grudnia 2014 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.135 zł; 2 stycznia 2015 r. na okres od 2 stycznia 2015 r. do 27 stycznia 2015 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.195 zł; 2 lutego 2015 r. na okres od 2 lutego 2015 r. do 25 lutego 2015 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.700 zł; 2 marca 2015 r. na okres od 2 marca 2015 r. do 26 marca 2015 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.510 zł; 1 kwietnia 2015 r. na okres od 1 kwietnia 2015 r. do 27 kwietnia 2015 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.560 zł; 4 maja 2015 r. na okres od 4 maja 2015 r. do 27 maja 2015 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D.,

wynagrodzenie brutto 1.600 zł; 1 czerwca 2015 r. na okres od 1 czerwca 2015 r. do 26 czerwca 2015 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.640 zł; 1 czerwca 2015 r. na okres od 1 czerwca 2015 r. do 26 czerwca 2015 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.640 zł; 1 lipca 2015 r. na okres od 1 lipca 2015 r. do 27 lipca 2015 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.710 zł; 3 sierpnia 2015 r. na okres od 3 sierpnia 2015 r. do 27 sierpnia 2015 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.490 zł; 3 września 2015 r. na okres od 3 września 2015 r. do 28 września 2015 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.480 zł; 2 października 2015 r. na okres od 2 października 2015 r. do 28 października 2015 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.520 zł; 2 listopada 2015 r. na okres od 2 listopada 2015 r. do 27 listopada 2015 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.490 zł; 2 grudnia 2015 r. na okres od 2 grudnia 2015 r. do 28 grudnia 2015 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.540 zł; 4 stycznia 2016 r. na okres od 4 stycznia 2016 r. do 28 stycznia 2016 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.670 zł; 1 lutego 2016 r. na okres od 2 lutego 2016 r. do 26 lutego 2016 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 1.815 zł; 1 marca 2016 r. na okres od 1 marca 2016 r. do 29 marca 2016 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 2.885 zł; 1 kwietnia 2016 r. na okres od 1 kwietnia 2016 r. do 29 kwietnia 2016 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 3.065 zł; 2 maja 2016 r. na okres od 2 maja 2016 r. do 27 maja 2016 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 2.910 zł; 1 czerwca 2016 r. na okres od 1 czerwca 2016 r. do 27 czerwca 2016 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 2970 zł; 1 lipca 2016 r. na okres od 1 lipca 2016 r. do 27 lipca 2016 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 2960 zł; 1 sierpnia 2016 r. na okres od 1 sierpnia 2016 r. do 29 sierpnia 2016 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 3.420 zł; 1 września 2016 r. na okres od 1 września 2016 r. do 28 września 2016 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 3.500 zł; 3 października 2016 r. na okres od 3 października 2016 r. do 26 października 2016 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 2.900 zł; 2 listopada 2016 r. na okres od

1 listopada 2016 r. do 30 listopada 2016 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H.

D., wynagrodzenie brutto 3.290 zł; 1 grudnia 2016 r. na okres od 1 grudnia 2016 r. do 28 grudnia 2016 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń H. D., wynagrodzenie brutto 3.650 zł; 2 stycznia 2017 r. na okres od 2 stycznia 2017 r. do 27 stycznia 2017 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń i kierowanie zespołem (...), wynagrodzenie brutto 3.655 zł; 1 lutego 2017 r. na okres od 1 lutego 2017 r. do 24 lutego 2017 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń i kierowanie zespołem H. D., wynagrodzenie brutto 3.725 zł; 1 marca 2017 r. na okres od 1 marca 2017 r. do 28 marca 2017 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń i kierowanie zespołem H. D., wynagrodzenie brutto 5.600 zł; 1 kwietnia 2017 r. na okres od I kwietnia 2017 r. do 26 kwietnia 2017 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń i kierowanie zespołem (...), wynagrodzenie brutto 3.960 zł; 2 maja 2017 r. na okres od 2 maja 2017 r. do 29 maja 2017 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń i kierowanie zespołem (...), wynagrodzenie brutto 4.460 zł; I czerwca 2017 r. na okres od 1 czerwca 2017 r. do 29 czerwca 2017 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń i kierowanie zespołem (...), wynagrodzenie brutto 5.015 zł; 3 lipca 2017 r. na okres od 3 lipca 2017 r. do 27 lipca 2017 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń i kierowanie zespołem (...), wynagrodzenie brutto 4.940 zł; 1 sierpnia 2017 r. na okres od 1 sierpnia 2017 r. do 20 sierpnia 2017 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń i kierowanie zespołem (...), wynagrodzenie brutto 3.725 zł; 4 września 2017 r. na okres od 4 września 2017 r. do 29 września 2017 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń i kierowanie zespołem (...), wynagrodzenie brutto 4.970 zł; 2 października 2017 r. na okres od 2 października 2017 r. do 30 października 2017 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń i kierowanie zespołem (...), wynagrodzenie brutto 3.835 zł; 2 listopada 2017 r. na okres od 2 listopada 2017 r. do 28 listopada 2017 r. Przedmiot umowy: analiza zgłoszeń i kierowanie zespołem (...), wynagrodzenie brutto 4.445 zł.

Umowy z ubezpieczonym z ramienia (...) sp. z o.o. podpisywała B. M. (1).

Do każdego rachunku ubezpieczony złożył spółce (...) oświadczenie, że jest zatrudniony w odwołującej spółce, w pełnym wymiarze czasu pracy i otrzymuje wynagrodzenie w kwocie wyższej niż 1.680 zł. W spornych okresach ubezpieczony został zgłoszony do ubezpieczenia zdrowotnego przez spółkę (...).

Ubezpieczony nie był w stanie wskazać, jakie czynności wykonywał dla (...) sp. z o.o. Pracując dla (...) pracował w tym samym miejscu, co dla odwołującej się. Gdy ubezpieczony podpisywał umowy zlecenia z (...) nikt mu nie tłumaczył dlaczego to robi, Chciał pracować, uznał, że taka jest koniunktura.

Powyższy model tj.: zawierania wielu umów jednocześnie, w podobnych okresach, z obiema spółkami przez ubezpieczonych, spółki stosowały również wobec innych pracowników/zleceniobiorców, na tożsamy warunkach.

Pracownicy zatrudnieni w spółce (...) byli zobowiązani m.in. do:

- wykonywania pracy na stanowisku specjalisty H. D.,
- wykonywania pracy jako konsultant,
- wykonywania pracy jako pracownik działu h.,
- wykonywania pracy jako specjalista ds. sprzedaży produktów IT.

Osoby zatrudnione na podstawie umów zlecenia w spółce (...) byli zobowiązani do:

- analizowania zgłoszeń h./przyjmowanie zgłoszeń h.,
- - analizowania co mogło być przyczyną zgłaszanych problemów,
- - weryfikacji jakości usługi,
- tworze raportów/sprawozdań na podstawie zgłoszeń do systemu,
- wykonywania pracy jako handlowiec produktów IT.

Odwołująca się spółka wiedziała, czy i gdzie podejmują dodatkowe zatrudnienie, jej pracownicy. 28 września 2018 r. organ rentowy zawiadomił odwołującą się spółkę oraz spółkę (...) o zamiarze wszczęcia kontroli. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadził kontrolę 21 listopada 2018 r., 29 listopada 2018 r., 3 grudnia 2018 r. - 7 grudnia 2018 r., 10 grudnia 2018 r. -14 grudnia 2018 r., 14 stycznia 2019 r.; 16 stycznia 2019 r. - 18 stycznia 2019 r. w spółce (...). 26 maja 2020 r. organ rentowy

zawiadomił P. K. oraz odwołującego się o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego.

Decyzją z 29 lipca 2020 r. (nr (...)), zaskarżoną w niniejszym postępowaniu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 3 w zw. z art. 68 ust. 1 pkt. 1 lit. c, art. 38 ust. 1 i 2, art. 8 ust. 2a, art. 4 pkt. 2 lit. a, art. 17 ust. 1, art. 18 ust. 1, ust. 1a i ust. 2, art. 20 ust. 1, art. 46 ust. 1 ustawy systemowej oraz art. 79 ust. 1, ust. 2, art. 81 ust. 1, ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 ze zm.) stwierdził, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek spółki (...) ubezpieczonego P. K. stanowi łącznie wynagrodzenie otrzymywane z umowy o pracę zawartej z odwołującą się spółką oraz wynagrodzenie otrzymywane z umowy zlecenia zawartej z (...) i ustalił ich łączną wysokość.

Sąd Okręgowy poczynił ustalenia faktyczne na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, aktach rentowych, aktach kontroli odwołującego, akt kontroli spółki (...). W ocenie Sądu Okręgowego materiał dowodowy w postaci dokumentów oraz ich niekwestionowanych przez strony kopii (w tym kopii w formie elektronicznej) był w pełni wiarygodny.

Ponadto Sąd Okręgowy ustalając stan faktyczny uwzględnił zeznania ubezpieczonego P. K., które były spójne i logiczne. W sposób szczerzy opisał on na czym polegała jego praca, dla jakich podmiotów świadczył usługi. Sąd Okręgowy uznał je za wiarygodne, tym bardziej że były one kompatybilne z dowodami z dokumentów.

Sąd pierwszej instancji dał wiarę zeznaniom A. S. w zakresie, w jakim opisywał swoją pracę dla odwołującej się spółki i spółki (...). Z uwagi jednak na brak wiedzy na temat pracy P. K. okazały się one mało

przydatne dla rozstrzygnięcia sporu. Podobnie Sąd pierwszej instancji ocenił zeznania A. G. (2).

Z kolei zeznania B. M. (1) okazały się niewiarygodne w zakresie, w jakim twierdziła, że ubezpieczony świadczył pracę na rzecz innych podmiotów niż (...), tj. dla (...) s.c. Studia (...), (...), (...). Faktów tych nie potwierdził ubezpieczony twierdząc, że pracował najpierw dla grupy L., a następnie dla grupy A..

Sąd Okręgowy pominął dowód z zeznań P. S. na podstawie art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. uznając, że zmierza on jedynie do przedłużenia postępowania

Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie (...) S.A. nie zasługiwało na uwzględnienie. Kwestią sporną w niniejszej sprawie było ustalenie czy podstawa wymiaru składek społecznych i zdrowotnej w stosunku do ubezpieczonego P. K., jako zatrudnionego na podstawie umowy o pracę w odwołującej się spółce oraz na podstawie umowy zlecenia w spółce (...), obejmuje również wynagrodzenie wynikające z tytułu umowy zlecenia.

W pierwszej kolejności zaznaczyć należy, że w ocenie Sądu Okręgowego wbrew zarzutom odwołującego się, w niniejszej sprawie nie znajdują zastosowania przepisy dotyczące przedawnienia. Całościowa analiza unormowań ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 121 ze zm.), zwłaszcza odnoszących się do przedawnienia składek, prowadzi do wniosku, że przedawnieniu ulegają należności z tytułu składek oraz odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia i dodatkowa opłata (art. 24 ust. 2 i 4 tej ustawy). „Przedawnia się” więc jedynie obowiązek składkowy (obowiązek płatniczy, którego treścią jest uiszczenie przez płatnika sumy pieniężnej na pokrycie wymagalnych zobowiązań składkowych). Nie ulega natomiast „przedawnieniu” stwierdzenie obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym, bo nie przewiduje tego ani ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych ani inne akty prawne z dziedziny ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy może ustalić w decyzji obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym osoby wykonującej pracę na podstawie

umowy zlecenia, w sytuacji gdy należności na te ubezpieczenia uległy przedawnieniu przed wydaniem decyzji (wyrok SN z 14 lutego 2017 r., sygn. II UK 708/15). Organ rentowy prawidłowo uznał, że do ustalania prawidłowej wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne i prawidłowej wysokości składek na ubezpieczonego nie ma zastosowania termin przedawnienia.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów Sąd wskazał, że za pracownika, w rozumieniu ustawy systemowej, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy (art. 8 ust. 2a ustawy systemowej). Przepis ten znajduje również zastosowanie w sytuacji gdy praca w ramach umowy cywilnoprawnej formalnie jest świadczona na rzecz zleceniodawcy jednak między obiema spółkami istnieje tak ścisła współpraca, że obie uzyskują rezultaty pracy z umowy cywilnoprawnej (wyrok SN z 18 marca 2014 r., sygn. II UK 449/13). Celem wprowadzenia art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych było ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych zawieranych z własnymi pracownikami dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów oraz ochrona pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy

zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (wyrok SA w Szczecinie z 14 maja 2015 r., sygn. III AUa 700/14). Celem regulacji było również

uniemożliwienie obchodzenia przepisów o wynagrodzeniu za pracę w godzinach nadliczbowych lub unikania oskładkowania wynagrodzenia za pracę poprzez zawieranie umów o podwykonawstwo, w których rezultat pracy pracownika przejmować w ostateczności miał jego pracodawca. Takim umowom podwykonawstwa towarzyszy zwykle przepływ pieniędzy od pracodawcy poprzez podwykonawcę do pracownika. Cel tego przepisu, jakim jest zapobieganie pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z innym podmiotem i wykonywaniu pracy na rzecz podmiotu, z którym dana osoba zawarła umowę o pracę - winien być osiągnięty również w przypadku nadużycia pracodawcy, polegającego np. na tworzeniu spółek – córek oraz znowom firm w celu zatrudniania tych samych osób na podstawie umów o pracę przez jedną firmę i umów cywilnoprawnych przez drugą firmę. Ten nieakceptowany przez ustawodawcę cel może demonstrować się brakiem czytelnego podziału prac na wykonywane w ramach poszczególnych więzi zatrudnienia czy sztucznym podziałem jednego zadania roboczego między różne więzi zatrudnienia z różnymi podmiotami (wyrok SA we Wrocławiu z 22 stycznia 2020 r., sygn. 111 AUa 670/19).

Dlatego praca wykonywana na rzecz pracodawcy to praca, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi prawnej łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj wykonywanych czynności przez pracownika wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. Z punktu widzenia przepływów finansowych, to pracodawca przekazuje osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudnia pracowników pracodawcy. Wszystko to zaś ma na celu

obniżenie kosztów zatrudnienia przez zastąpienie „oskładkowanego” wynagrodzenia za pracę „nieoskładkowym” wynagrodzeniem za wykonanie dzieła lub za wykonanie usług (wyrok SN z 7 lutego 2017 r., sygn. II UK 693/15)

Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (w tym pracowników) i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10. W przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a ww. ustawy, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło (art. 18 ust. 1a ustawy). W konsekwencji płatnik składek, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien zsumować wynagrodzenie z umowy zlecenia z wynagrodzeniem ze stosunku pracy.

Zdaniem Sądu Okręgowego materiał dowodowy zebrany w toku postępowania, a zwłaszcza zeznania P. K. wykazał że w okresie objętym zaskarżoną decyzją ubezpieczony, w tym samym czasie świadczył pracę na podstawie umowy o pracę w odwołującej spółce oraz wykonywał w ramach umowy zlecenia ze spółką (...) czynności, których faktycznym beneficjentem pozostawał pracodawca ubezpieczonego. Podczas zeznań nie umiał on wyodrębnić czynności wykonywanych odrębnie dla każdej z nich. Podpisując umowy zlecenia przyjął, że „taka jest koniunktura”. Co istotne, spółki (...) oraz (...) działają w tej samej gałęzi branży IT. Pozostawały wówczas w ścisłym powiązaniu kapitałowym i osobowym. Zgodnie z danymi widniejącymi w Krajowym Rejestrze Sądowym:

- A. G. (1) jest członkiem Rady Nadzorczej w spółce (...) od 8.02.2017 r., a w spółce (...) jest współnikiem od 19.02.2007 r.;
- A. G. (2) została wyznaczona do reprezentowania odwołującej, jest (...) spółki (...) od 25.11.2016 r.,

- S. C. był (...) spółki (...) od 19.02.2007 r. do 27.05.2017

r. oraz od 12.08.2015 r. jest prezesem zarządu spółki (...).

W spornym okresie siedziby obu spółek mieściły się pod tym samym adresem. Podmioty te były związane umowami (...) o współpracy w zakresie realizowania projektów programistycznych i wdrożeniowych systemów informatycznych, na podstawie których spółka (...) świadczyła de facto usługi na rzecz klientów spółki (...). Za wykonanie usług Wykonawcy umowy przysługuje zryczałtowana opłata za godzinę pracy specjalisty oraz opłaty związane z pokryciem dodatkowych kosztów bezpośrednich (np. delegacje, przejazdy i inne). Za wykonane usługi spółka (...) wystawiała faktury VAT. W wyniku analizy zapisów z kont księgowych należało stwierdzić, że głównymi kontrahentami spółki są (...) i (...). Faktury dot. pozostałych podmiotów były natomiast jednostkowe. W konsekwencji to odwołująca się spółka przekazywała spółce (...) środki za wykonanie zadań przez ubezpieczonego, które pracownik wykonywał w podmiocie powiązonym, na rzecz klientów odwołującej spółki. Z kolei odwołująca się spółka fakturowała usługi bezpośrednio na klientów.

Jednocześnie spółka (...) posiadał wiedzę na temat tego, gdzie i kiedy pracują jej pracownicy. Spółka (...) zawierała umowy zlecenia z osobami, które jednocześnie były pracownikami (...). Schemat zgłoszenia był powtarzalny - od chwili podpisania umowy o pracę w jednej spółce, podpisywano umowę zlecenia w drugiej.

Zgodnie z zawartymi umowami zlecenia zleceniobiorcy byli zobowiązani m.in. do:

- analizy zgłoszeń (h.) od dostawcy I od klienta w ramach zgłoszeń do systemu,
- nadzorowania zgłoszeń (h.)
- rozwiązywanie zgłoszeń, problemów informatycznych, sprzętowych klientów po zgłoszeniu do systemu, naprawiania problemów ze sprzętem komputerowym

bezpośrednio albo jeśli był to problem z oprogramowaniem to naprawienia go zdalnie za pomocą (...).

Zgodnie z przedłożonymi w toku kontroli umowami o pracę zawartymi ze spółką (...) pracownicy byli zobowiązani m.in. do:

- pisania procedur do aplikacji I rozwiązywania problemów związanych z funkcjonowaniem aplikacji (wdrażanie nowych aplikacji firmy zewnętrznej) stanowisko: specjalista ds. wsparcia h.,
- wykonywania pracy jako konsultant h.,
- wykonywania pracy jako Administratora (...),
- wykonywania pracy jako pracownik działu h./specjalista ds. h..

Przedmiot umów zlecenia był tożsamy z zakresem obowiązków wynikających z umów o pracę. Umowy zlecenia były realizowane po godzinach pracy, jednakże najistotniejsze jest to, że wynagrodzenie zleceniobiorców było finansowane ze środków pracodawcy.

Sąd Okręgowy wskazał, że zasada swobody umów (art. 353¹ k.c.) umożliwia stronom umowy ukształtowanie stosunku prawnego według ich uznania byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie, ani zasadom współżycia społecznego. Natomiast o czynności prawnej, która ma na celu obejście ustawy można mówić, gdy pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana (wyrok SN z 11 stycznia 2006 r., sygn. II UK 51/05). Sztuczny podział jednego stosunku zobowiązaniowego na kilka umów, w ocenie Sądu, miał na celu obejście ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Umowy zawierane dodatkowo z innymi podmiotami niż płatnik składek, na podstawie art. 58 § 1 k.c. należało zatem

uznać za nieważne. Ponieważ nie zachodził zbieg dwóch tytułów ogólnych ubezpieczenia nie można było skorzystać ze stanowionej przez art. 9 ust. 2 ustawy systemowej możliwości wyboru jednego z tych tytułów.

W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał za uzasadnioną argumentację organu rentowego, że w realiach niniejszej sprawy zawarcie umów zlecenia miało

ewidentnie na celu ominięcie przepisów nakładających obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od całości wynagrodzenia. Dlatego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne ubezpieczonego P. K. stanowią łączne przychody z tytułu umowy o pracę i umowy zlecenia wykonywanej na rzecz własnego pracodawcy – spółki (...). Kierując się przedstawioną argumentacją Sąd Okręgowy ocenił, że odwołanie nie zawierało uzasadnionych zarzutów i jako takie je oddalił.

Apelację od powyższego wyroku złożyła (...) S.A., zaskarżając go w całości zarzuciła Sądowi Okręgowemu:

1. uchybienie przepisom prawa procesowego polegające na:

D) naruszeniu przepisu art. 233 § 1 k.p.c. przez:

a) oparcie orzeczenia na szeregu błędnych ustaleń faktycznych, sprzecznych z rzeczywistym stanem rzeczy i nie znajdujących jakiegokolwiek oparcia w treści zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez:

błędne przyjęcie, że Spółka (...) była rzeczywistym beneficjentem prac wykonywanych przez P. K. na rzecz (...) sp. z o.o. oraz że (...) jako pracodawca P. K. korzystała w jakimkolwiek zakresie z wymiernych rezultatów zleceń wykonywanych przez P. K. na rzecz zleceniobiorcy, tj. (...) sp. z o.o., pomimo przedstawienia dowodów przeczących ww. tezie, w tym w szczególności dowodu z zeznań świadka B. M. (2) i jednoczesnym braku jakichkolwiek dowodów potwierdzających ww. założenie oraz dodatkowo nie przeprowadzeniu dowodu z wnioskowanego przez odwołującego świadka P. S.;

błędne przyjęcie, że „ Spółka (...) wystawia faktury VAT obciążające klientów obu spółek za wykonane prace przez osoby, które są zatrudnione (na) podstawie umowy zlecenie w spółce (...) będące jednocześnie pracownikami spółki (...)” pomimo braku jakichkolwiek dowodów na tę okoliczność i równocześnie nie przeprowadzenia dowodów z wnioskowanego przez odwołującego świadka P. S.;

błędne przyjęcie, że „... spółka (...) wystawia faktury VAT za usługi (będące przedmiotem umów o współpracy/ o świadczenie usług) wykonywane przez osoby zatrudnione na podstawie umowy zlecenia w spółce (...) będące jednocześnie pracownikami odwołującej spółki, która jest beneficjentem tych usług” pomimo przedstawienia dowodów przeczących ww. tezie, w tym w szczególności dowodu z zeznań świadka B. M. (2) i zeznań ubezpieczonego oraz jednoczesnym braku jakichkolwiek dowodów potwierdzających ww. założeniu oraz dodatkowo nie przeprowadzeniu dowodu z wnioskowanego przez odwołującego świadka, P. S.;

błędne ustalenie, zgodnie z którym „(...) najistotniejsze jest to, że wynagrodzenie zleceniobiorców było finansowane ze środków pracodawcy” oraz przyjęcie wadliwego założenia, że odwołująca spółka uzyskiwała jakiejkolwiek wymierne efekty zleceń wykonywanych przez ubezpieczonego na rzecz (...), pomimo braku jakichkolwiek dowodów na tę okoliczność, w szczególności w postaci wykazania jakichkolwiek przepływów pieniężnych pomiędzy odwołującą a (...) sp. z o.o., uzasadniających takie założenie i równocześnie nie przeprowadzenia dowodów z wnioskowanego przez odwołującego świadka P. S.;

- przyjęcie odgórnego założenia, że „Zatrudnienie, w sposób pośredni lub bezpośredni, współpracowników lub pracowników drugiej strony ((...) SA i (...) sp. z o.o.) biorących udział w pracach objętych zamówieniem, dokonywane miało być wyłącznie na podstawie formalnego uzgodnienia między stronami” pomimo braku jakichkolwiek dowodów potwierdzających założoną tezę i równocześnie nie przeprowadzenia dowodów z wnioskowanych przez odwołującego zeznań świadków oraz przesłuchania samego ubezpieczonego mogące obalić założoną tezę;

- przyjęcie odgórnego założenia, że skoro „Odwołująca spółka wiedziała czy i gdzie podejmują dodatkowe zatrudnienie jej pracownicy”, to jest to samoistnym dowodem, że odwołująca była rzeczywistym beneficjentem zleceń wykonywanych przez ubezpieczonego na rzecz (...) sp. z o.o., pomimo przedstawienia dowodów

przeczących temu, że odwołująca się spółka była rzeczywistym beneficjentem zleceń wykonywanych przez ubezpieczonego na rzecz (...), w tym w szczególności dowodu z zeznań świadka B. M. (2), wskazującej cały szereg podmiotów, na rzecz których usługi świadczył ubezpieczony w ramach zleceń realizowanych dla (...) sp. z o.o. i jednocześnie braku jakichkolwiek dowodów potwierdzających ww. tezę; oraz dodatkowo nie przeprowadzeniu dowodu z wnioskowanego przez odwołującego świadka P. S., mogące obalić założoną tezę;

b) uznanie przez Sąd Okręgowy zeznań świadka B. M. (1) jako niewiarygodne, bez jakiegokolwiek uzasadnienia ww. okoliczności, choć zeznania te były wewnętrznie spójne, logiczne oraz korespondowały ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym potwierdzającym stanowisko odwołującej się spółki;

c) oparcie rozstrzygnięcia na dowodach z dokumentów nie znajdujących się w aktach sprawy, a w szczególności powołanych przez Sąd w treści uzasadnienia wyroku umowach zlecenia zawartych przez ubezpieczonego z (...) sp. z o.o. oraz zapisach kont księgowych odwołującej się spółki oraz (...) sp. z o.o.

2) naruszeniu przez Sąd przepisu art. 233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przez, w żaden sposób nieuzasadnioną dowolną i bezpodstawną ocenę dowodów z zeznań świadka B. M. (1) oraz ubezpieczonego, a w szczególności:

- w żaden sposób nieuzasadnione uznanie zeznań świadka B. M. (1) za niewiarygodne, w zakresie w jakim wskazała ona inne niż (...) sp. z o.o. podmioty, na rzecz których ubezpieczony wykonywał prace w ramach zleceń realizowanych dla (...) sp. z o.o., pomimo, że ubezpieczony okolicznościom tym nie zaprzeczył, jak sugeruje to treść uzasadnienia, a jedynie nie potrafił dokładnie wskazać firm podmiotów, na rzecz których wykonywał zlecenia;
- uznanie, wbrew treści zeznań ubezpieczonego, złożonych 2 listopada 2021 r., że „wykonywał w ramach umowy zlecenia ze spółką (...) czynności, których faktycznym beneficjentem pozostawał pracodawca ubezpieczonego”, pomimo, że

stwierdzenie takie nie padło w toku zeznań ubezpieczonego i nie da się go z ich treści wyinterpretować. Co więcej ubezpieczony, pomimo, że nie potrafił wskazać firm podmiotów dla których realizował zlecenia wyraźnie rozgraniczał zlecenia realizowane dla odwołującej i (...) sp. z o.o., w tym zlecenia związane z pracą dla firmy przeprowadzkowej, do których wynajęła go właśnie (...) sp. z o.o.;

2. naruszeniu przez Sąd przepisu art. 227 k.p.c. w zw. z art. 235² §1 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 162 S I k.p.c. przez pominięcie wniosku dowodowego odwołującej się spółki na rozprawie 2 listopada 2021 r. o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka P. S., pomimo że — jak wynika z zeznania ubezpieczonego — świadek ten był przełożonym ubezpieczonego w odwołującej się spółce i mógł dysponować wiedzą dotyczącą obowiązków ubezpieczonego w odwołującej się spółce, w tym mógł wskazać na rzecz jakich klientów wykonywał prace ubezpieczony, w tym czy do bezpośrednich lub pośrednich obowiązków ubezpieczonego w odwołującej się spółce należało wykonywanie czynności przeprowadzkowych, o których wspominał ubezpieczony. Świadek ten mógł także dysponować informacjami pozwalającymi na ustalenie, czy odwołująca się spółka uzyskiwała jakiegokolwiek bezpośrednie lub pośrednie korzyści z efektów zlecenia wykonywanego przez ubezpieczonego na rzecz spółki (...); choć konieczność powołania ww. świadka zaistniała dopiero podczas rozprawy w dniu 2 listopada 2021 r. z uwagi na to, że ubezpieczony nie był w stanie przypomnieć sobie istotnych szczegółów dotyczących jego obowiązków i nie zmierzała do przedłużania postępowania, lecz wykazania konkretnych faktów;

3. uchybienie przepisom prawa materialnego przez naruszenie:

1) art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego nieprawidłowe zastosowanie, polegające na uznaniu ubezpieczonego P. K. za pracownika odwołującej również w zakresie, w jakim ubezpieczony świadczył usługi na podstawie umowy zlecenia na rzecz (...) sp. z o.o., w sytuacji, w której odwołująca nie była zarówno bezpośrednio jak i pośrednio beneficjentem usług wykonywanych przez ubezpieczonego w ramach umowy zlecenia zawartej z (...) sp. z o.o., co jest warunkiem koniecznym uznania ubezpieczonego za

pracownika odwołującej w tym zakresie, oraz pomimo tego, że zakres czynności wykonywanych przez ubezpieczonego jako zleceniobiorcę na rzecz zleceniodawcy, tj. na rzecz (...) sp. z o.o., był inny niż zakres prac wykonywanych przez ubezpieczonego na rzecz odwołującej;

2) art. 9 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez jego pominięcie, i przyjęcie przez Sąd Okręgowy, iż brak było w rozpatrywanym przypadku podstaw do skorzystania z możliwości wyboru tytułu ubezpieczenia przez ubezpieczonego;

3) art. 58 §1 k.c. przez jego błędne zastosowanie i uznanie umów zlecenia zawartych przez ubezpieczonego z (...) sp. z o.o. za nieważne, pomimo, iż wobec niespełnienia przesłanek wskazanych w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w tym ze względu na brak dowodów wynikających również z nie przeprowadzenia dowodu wnioskowanego przez odwołującą spółkę, brak było jakichkolwiek podstaw do uznania, iż umowy te zawarte zostały w celu obejścia przepisów prawa w jakimkolwiek zakresie;

4) art. 18 ust. 1a w zw. z art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez uwzględnienie w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wartości wynagrodzenia przysługującego ubezpieczonemu z tytułu umowy zlecenia zawartej z (...) Sp. z o.o., podczas gdy ubezpieczony na podstawie ww. umowy zlecenia nie świadczył żadnych usług, które były w jakikolwiek sposób, pośredni lub bezpośredni świadczone na rzecz spółki, tj. pracodawcy, a zatem ZUS nie miał podstaw by wynagrodzenie przysługujące ubezpieczonemu z ww. umowy zlecenia zostało uwzględnione w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne uiszczane przez odwołującą spółkę jako płatnika;

5) art. 17 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 2a i art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez uznanie, że spółka jest płatnikiem składek ubezpieczonego również w zakresie wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego od spółki (...) SP. z o.o., u której ubezpieczony zatrudniony był na podstawie umowy zlecenia, w sytuacji, w której to (...) sp. z o.o. jako zleceniodawca

pełnił (i powinien był pełnić) rolę płatnika z tytułu zawartej umowy zlecenia z ubezpieczonym.

Przy tych zarzutach (...) S.A. wniosła o dopuszczenie przez Sąd i przeprowadzenie wnioskowanego przez odwołującego dowodu z zeznań świadka, tj. P. S. na okoliczności wskazane w protokole z rozprawy z 2 listopada 2021 r., jako kluczowego dla wykazania, że odwołująca się spółka nie była zarówno bezpośrednio jak i pośrednio beneficjentem usług wykonywanych przez ubezpieczonego w ramach umowy zlecenia zawartej z (...) sp. z o.o., co jest warunkiem koniecznym uznania ubezpieczonego za pracownika odwołującej spółki w tym zakresie w rozumieniu przepisu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; świadek ten był przełożonym ubezpieczonego w odwołującej się spółce i mógł dysponować wiedzą dotyczącą obowiązków ubezpieczonego w odwołującej się spółce, w tym mógł wskazać na rzecz jakich klientów wykonywał prace ubezpieczony, w tym czy do bezpośrednich lub pośrednich obowiązków ubezpieczonego w odwołującej się spółce należało wykonywanie czynności przeprowadzkowych, o których wspominał ubezpieczony. Świadek ten mógł także dysponować informacjami pozwalającymi na ustalenie, czy odwołująca się spółka uzyskiwała jakiegokolwiek bezpośrednie lub pośrednie korzyści z efektów zlecenia wykonywanego przez ubezpieczonego na rzecz spółki (...) sp. z o.o. oraz zasad finansowania tych zleceń.

W oparciu o przytoczone zarzuty (...) S.A. wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia w całości przez uwzględnienie odwołania oraz orzeczenie, że podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne jest wyłącznie kwota wynagrodzenia wynikająca z tytułu umowy o pracę łączącą (...) S.A. z ubezpieczonym P. K. z wyłączeniem

kwot otrzymywanych przez niego z tytułu umowy zlecenia zawartej z (...) sp. z o.o.; ewentualnie, w przypadku nie uwzględnienia przez Sąd żądania wskazanego w pkt 1 petitum, wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w oparciu o przepis art. 386 § 4 k.p.c., wobec

nieuzasadnionego pominięcia przez Sąd powołanego na rozprawie dowodu z zeznań świadka, P. S., co skutkowało wyciągnięciem przez Sąd, kluczowych dla rozstrzygnięcia sprawy wniosków sprzecznych ze stanem faktycznym sprawy i zebranych w sprawie materiałem dowodowym. Wniosła również o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej się kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego w pierwszej i drugiej instancji według norm przepisanych prawem.

Organ rentowy nie odniósł się do zarzutów i wniosków apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

Apelująca spółka kwestionowała zarówno czynności z zakresu prowadzenia postępowania dowodowego (czynności związane z dopuszczeniem dowodów), jak też ocenę przeprowadzonych dowodów oraz ustalenia faktyczne.

Jeśli chodzi o dopuszczenie dowodów to apelująca nie zgodziła się z pominięciem dowodu z zeznań świadka P. S.. Jej zdaniem świadek ten był przełożonym ubezpieczonego w odwołującej się spółce i mógł dysponować wiedzą dotyczącą obowiązków ubezpieczonego w odwołującej się spółce, w tym mógł wskazać na rzecz jakich klientów wykonywał prace ubezpieczony, w tym czy do bezpośrednich lub pośrednich obowiązków ubezpieczonego w odwołującej się spółce należało wykonywanie czynności przeprowadzkowych, o których wspominał ubezpieczony. Świadek ten mógł także dysponować informacjami pozwalającymi na ustalenie, czy odwołująca się spółka uzyskiwała jakiegokolwiek bezpośrednie lub pośrednie korzyści z efektów zlecenia wykonywanego przez ubezpieczonego na rzecz spółki (...).

Skarżąca podkreśliła, że konieczność powołania ww. świadka zaistniała dopiero podczas rozprawy 2 listopada 2021 r. z uwagi na to, że ubezpieczony nie był w stanie przypomnieć sobie istotnych szczegółów dotyczących jego obowiązków.

Sąd Apelacyjny nie podziela w kwestii przydatności zeznań ww. świadka, w zakresie powoływanych okoliczności, stanowiska skarżącej. To na rzecz jakich

konkretnie klientów świadczona była przez ubezpieczonego praca pozostawało bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Istotne było natomiast, czy świadcząc obowiązki wynikające z umowy zlecenia, ubezpieczony działał na korzyść odwołującej się spółki. Podobnie, nie było kluczowe to, czy odwołująca się spółka uzyskiwała bezpośrednie czy pośrednie korzyści z efektów zlecenia wykonywanego przez ubezpieczonego.

Przechodząc do zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 233 §1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przez nieuzasadnione (w żaden sposób) uznanie zeznań świadka B. M. (1) za niewiarygodne (w zakresie w jakim wskazała ona inne niż (...) sp. z o.o. podmioty, na rzecz których ubezpieczony wykonywał prace w ramach zleceń realizowanych dla (...) sp. z o.o., pomimo, że ubezpieczony okolicznościom tym nie zaprzeczył, jak sugeruje to treść uzasadnienia, a jedynie nie potrafił dokładnie wskazać firm podmiotów, na rzecz których wykonywał zlecenia) trzeba zauważyć, że uchybienie normie art. 233 § 1 k.p.c. może zostać podniesione skutecznie tylko wtedy, gdy skarżący wykaże przekroczenie swobody sędziowskiej oceny dowodów. Niezbędne jest więc wskazanie przyczyn, które dyskwalifikują postępowanie sądu. Skarżący powinien zwłaszcza wskazać, jakie kryteria oceny zostały naruszone przez sąd przy analizie konkretnych dowodów, uznaniu braku ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznym przyznaniu im takiej mocy (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, LEX nr 52753; wyrok Sądu Najwyższego z 6 lipca 2005 r., III CK 3/05, LEX nr 180925).

Prawidłowe postawienie zarzutu naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów wymaga więc wskazania dowodu (dowodów), do którego zarzut ten się odnosi. Ogólne stwierdzenie, że doszło do naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów nie spełnia powyższego wymagania. Do skutecznego zarzucenia naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarcza

zatem poprzestanie na stwierdzeniu, tak jak uczyniła to odwołująca się spółka, że Sąd pierwszej instancji dokonał dowolnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Skarżąca nie wskazała w apelacji

jakie kryteria oceny dowodów naruszył Sąd pierwszej instancji, Skarżąca twierdziła jedynie, że zeznania te były wewnątrznie spójne, logiczne oraz korespondowały ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym potwierdzającym stanowisko odwołującej się spółki. Tymczasem granice swobodnej oceny dowodów określają trzy czynniki: logiczny, ustawowy, ideologiczny (wyroki Sądu Najwyższego: z 20 sierpnia 2002 r., II UKN 555/01, z 7 lutego 2002 r., II UKN 806/00, z 12 lutego 2004 r., II UK 236/03). Czynniki logiczny związany jest z obowiązkiem sądu wyprowadzenia z zebranego materiału procesowego wniosków zgodnych z regułami logiki. Ten wymóg dotyczy wyprowadzenia wniosków po ocenie każdego dowodu z osobna, a także powiązania wszystkich wniosków w jedną logiczną całość (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 22 grudnia 2005 r., sygn. I ACa 540/05). Czynniki ustawowy wyraża przepis art. 233 § 1 k.p.c., który stanowi, że ocena sądu ma być oparta na wszechstronnym rozważeniu zebranego materiału. Taka ocena obejmuje kolejno jego uporządkowanie, odniesienie się do wszystkich przeprowadzonych dowodów i każdego z osobna i w konsekwencji wskazanie, które z faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy zaistniały, bądź nie zaistniały. Przez czynniki ideologiczny (psychologiczny) rozumie się świadomość prawną sędziego, kulturę prawną oraz system reguł pozaprawnych i ocen społecznych, do których odsyłają normy prawne.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie sposób również przypisać Sądowi Okręgowemu błędu w ocenie zeznań świadka B. M. (1). Zaznaczyć należy, że Sąd orzekający w pierwszej instancji ocenił dowód zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. i odniósł go do całego zebranego w sprawie materiału dowodowego. Sąd pierwszej instancji w sposób przekonujący uzasadnił to jakie względy przemawiały za uznaniem części zeznań świadka B. M. (1) za niewiarygodne. Ocena ta nie narusza, ani reguł logicznego myślenia, ani zasad doświadczenia życiowego, czy właściwego kojarzenia faktów.

Odwołująca się nie wykazała natomiast, aby Sąd Okręgowy oceniając materiał dowodowy uchybił zasadom logicznego rozumowania czy doświadczenia życiowego. Wskazywana przez odwołującą się spółkę alternatywa nie pozbawia

prawidłowości oceny dokonanej przez Sąd tylko przedstawia odmienny obraz faktów, który jednak nie może zastąpić, bez wykazania błędów, rozumowania sądu w zakresie ustalonego stanu faktycznego. Uprawnienie do selekcji materiału dowodowego przez sąd przy zastosowaniu odpowiednich kryteriów stanowi istotę zasady swobodnej oceny dowodów opisanej w art. 233 § 1 k.p.c. Samo subiektywne przekonanie odwołującej się spółki, wynikające z niekorzystnej dla niej oceny materiału dowodowego, nie może natomiast stanowić podstawy do uznania oceny Sądu za nielogiczną czy niezgodną z zasadami doświadczenia życiowego.

Niezależnie od powyższego należy ponownie zaznaczyć, że to na rzecz jakich konkretnie klientów świadczona była przez ubezpieczonego praca pozostawało bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Istotne było to, czy świadcząc swoje obowiązki wynikające z umowy zlecenia ubezpieczony działał na korzyść odwołującej się spółki.

Skarżąca podnosiła również zarzuty błędnego ustalenia stanu faktycznego.

Nie można zgodzić się z zarzutem, że Sąd Okręgowy oparł się w swoim rozstrzygnięciu na dowodach z dokumentów, które nie znajdowały się w aktach sprawy. Zarzut ten jest o tyle bezpodstawny, że Sąd Okręgowy opierał się nie tylko na dokumentach znajdujących się w aktach sprawy, ale także na dokumentach znajdujących się w aktach rentowych, w aktach kontroli (...), w aktach kontroli spółki (...), co podkreślił w treści swojego uzasadnienia.

Nie jest uprawnione twierdzenie, że skoro z treści zeznań ubezpieczonego, złożonych 2 listopada 2021 r., nie wynikało bezpośrednie stwierdzenie, że w ramach umowy zlecenia ze spółką (...) wykonywał czynności, których faktycznym beneficjentem pozostawał jego pracodawca, to Sąd Okręgowy nie miał podstaw dla przyjęcia powyższego wniosku.

Nie ma przy tym racji skarżąca, że powyższy wniosek został przyjęty pomimo przedstawienia przez nią dowodów przeczących tej tezie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego przeprowadzone postępowanie dowodowe doprowadziło do jednoznacznego wniosku, że strony zawarły umowę cywilnoprawną

wyłącznie celem obniżenia kosztów prowadzonej działalności. Sąd Okręgowy dopuścił i przeprowadził dowody, które pozwoliły na zbadanie, w jakim celu strony zawarły umowę cywilnoprawną. W ocenie Sądu Odwoławczego zawarcie umowy cywilnoprawnej miało na celu obniżenie kosztów prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie poboru danin publicznych. Trafnie Sąd pierwszej instancji uznał, że właśnie w tym aspekcie należało upatrywać korzyści płatnika. Ubezpieczony w ramach umowy cywilnoprawnej wykonywał czynności tożsame z tymi, które były jej powierzone w ramach stosunku pracy. Także czas ich wykonywania oraz podporządkowanie były takie same jak w przypadku umowy o pracę.

Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że Sąd Okręgowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, nie uchybiając przepisom prawa procesowego oraz dokonał trafnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w konsekwencji prawidłowo ustalając stan faktyczny sprawy. W konsekwencji Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne, zarówno poczynione przez Sąd pierwszej instancji ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czyniąc je, stosownie do art. 387 § 2¹ k.p.c., podstawą własnego rozstrzygnięcia, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji prawidłowo zastosował również przepisy prawa materialnego.

Zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 266 ze zm.; dalej: „ustawa systemowa”) za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Dyspozycja art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych na dwie sytuacje. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego przez osobę, która taką umowę zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Tak samo jest traktowane wykonywanie pracy na podstawie jednej z umów cywilnoprawnych przez osobę, która wprowadzi umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże nadal świadczy pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Istotą decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest to, że — będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z takim pracodawcą równocześnie świadczy nadal pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z pracodawcą albo z inną osobą. Pracodawca w wyniku takiej cywilnoprawnej umowy „o podwykonawstwo” przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat takiej pracy i dla takiej „pracowniczej” kwalifikacji prawnej dla celów ubezpieczeń społecznych nie ma istotnego znaczenia to, czy praca wykonywana na podstawie umowy cywilnoprawnej ma cechy zatrudnienia pracowniczego. Ważne jest to, aby beneficjentem pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej był pracodawca. Pracodawca jest płatnikiem składek nie tylko w stosunku do tych osób, które wykonują na jego rzecz pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło z nim zawartej, ale również w stosunku do osób wykonujących na jego rzecz pracę w ramach takich umów cywilnoprawnych zawartych z osobą trzecią (wyroki Sądu Najwyższego: z 11 maja 2012 r., sygn. I UK 5/12, z 18 października 2011 r., sygn. III UK 22/11, z 14 stycznia 2010 r., sygn. 1 UK 252/09, z 22 lutego 2010 r., sygn. I UK 259/09; uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., sygn. II UZP 6/09).

Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika — w rozumieniu ustawy systemowej — jest to, że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy (z określonym pracodawcą) jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach

umowy cywilnoprawnej. Celem takiej regulacji — posługującej się schematem fikcji prawnej — było powiązanie skutków ubezpieczeniowych z faktem korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych zawieranych z własnymi pracownikami.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że do zastosowania regulacji art. 8 ust. 2a ww. ustawy systemowej nie jest wymagana tożsamość czynności zleconych do wykonania na mocy umowy cywilno-prawnej oraz czynności realizowanych na podstawie stosunku pracy. Mogą być to nawet czynności o zupełnie odmiennym charakterze (wyrok Sądu Najwyższego z 14 października 2020 r. sygn. I UK 116/19; postanowienie Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2020 r. sygn. III UK 79/19).

Nie jest wymagane również stwierdzenie tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią (wyroki Sądu Najwyższego: z 7 lutego 2017 r., sygn. II UK 693/15, z 3 października 2017 r., sygn. 11 UK 488/16).

Powyższe zostało potwierdzone w uchwale Sądu Najwyższego z 26 sierpnia 2021 r., sygn. III UZP 3/21, w której przyjęto, że pojęcie „wykonuje pracę na rzecz pracodawcy”, o którym mowa w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, obejmuje wykonywanie umowy zlecenia (innej umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy dotyczące zlecenia) zawartej przez pracownika z przedsiębiorcą prowadzącym sprzedaż towarów jego pracodawcy (np. przez Internet), z którym przedsiębiorca ten powiązany jest osobowo lub kapitałowo, także wtedy, gdy zakres obowiązków wynikających z umowy zlecenia jest odmienny od obowiązków objętych umową o pracę a miejsce wykonywania umowy zlecenia znajduje się poza miejscem świadczenia umowy o pracę. Niezależnie zatem od rodzaju wykonywanych czynności przez pracownika wynikających z umowy zawartej z innym podmiotem oraz bez względu na tożsamość rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, przesłanką wystarczającą do zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, który jest wynagradzany przez osobę trzecią ze środków

pozyskanych od pracodawcy w ramach umowy łączącej pracodawcę z innym podmiotem.

Z punktu widzenia przepływów finansowych, to pracodawca przekazuje osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudnia pracowników pracodawcy. Przepływy finansowe mogą mieć różny tytuł i różną postać. W uchwale Sądu Najwyższego z 26 sierpnia 2021 r. (sygn. III UZP 6/21) Sąd Najwyższy wskazał, że finansowanie przez pracodawcę w jakikolwiek sposób wynagrodzenia z tytułu świadczenia na jego rzecz pracy przez pracownika na podstawie umowy zawartej z osobą trzecią przemawia za zastosowaniem art. 8 ust. 2a ustawy systemowej.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, skoro orzecznictwo dopuszcza zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej do pracy wykonywanej w oparciu o umowę zlecenia zawartą z osobą trzecią, choćby zakres obowiązków wynikających z tej umowy różnił się od obowiązków wynikających z umowy o pracę, to tym bardziej będzie to możliwe w przypadku gdy taka tożsamość obowiązków zachodzi. Postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie doprowadziło do potwierdzenia faktu, że zakres obowiązków ubezpieczonego jako pracownika, jak i sposób organizacji jego pracy jako zleceniobiorcy, niczym się nie różnił w odniesieniu do zawartych umów zlecenia oraz umowy o pracę w zakresie istoty i celu powierzonych czynności w ramach każdej z tych umów. W ramach każdej z tych umów ubezpieczony wykonywał te same obowiązki (z zakresu helpdesk). Odwołująca się nie zdołała wykazać, aby obowiązki pracownicze ubezpieczonego różniły się rodzajowo od obowiązków wynikających z umów cywilnoprawnych.

Jednocześnie nie zostało również dowiedzione, aby odwołująca się nie czerpała korzyści z faktu zatrudnienia ubezpieczonego w ramach umów cywilnoprawnych, zawartych z powiązaną z nią spółką. Nie negując tego, że spółka (...) także mogła uzyskiwać korzyści z pracy (wykonywanej w ramach umów cywilnoprawnych) ubezpieczonego, nie sposób zaprzeczyć, że korzyści przysługiwały także odwołującej

się, ponieważ otrzymała ona wynagrodzenie określone w umowach: ramowej i współpracy (zawieranych w wykonaniu umowy ramowej). Zostało to wykazane w postępowaniu przez Sądem pierwszej instancji.

Dodatkowo, w ocenie Sądu Apelacyjnego, zatrudnienie ubezpieczonego na podstawie umowy o pracę w odwołującej się a jednocześnie w spółce (...) podstawie umów cywilnoprawnych służyło zminimalizowaniu obowiązku składowego. Korzyść odwołującej się polegała także na uniknięciu wypłaty na rzecz ubezpieczonego wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych i wypełnienia związanego z tym obowiązku składowego. Celem zawarcia z ubezpieczonym jednocześnie dwóch umów: umowy o pracę oraz umowy cywilnoprawnej było, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zniżenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne u odwołującej się i obowiązku składowego, z tytułu wykonywanej przez ubezpieczonego pracy.

Tymczasem ratio legis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest uniemożliwienie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych w celu zatrudniania własnych pracowników do realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy oraz uniknąć obciążeń z tytułu obowiązku uiszczania składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy znajduje zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, co oznacza, że pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne włącznie z tytułu stosunku pracy postępował niewłaściwie, powinien bowiem zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy. Przychód osiągnięty przez ubezpieczonego z tytułu umów zlecenia zawartych ze spółką (...) nie może być zatem, dla potrzeb ubezpieczeń społecznych, ujmowany jako odrębne źródło oskładkowania, a powinien być uwzględniony w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy — zaś ustalenie, że w sprawie zachodził przypadek unormowany w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, wykluczało

potraktowanie przychodów osiągniętych z tytułu zlecenia jako tego rodzaju odrębnego źródła przychodu i powodowało po stronie pracodawcy konieczność zsumowania wynagrodzenia z umów zlecenia z wynagrodzeniami ze stosunku pracy i ustalenie dopiero w ten sposób skumulowanej podstawy wymiaru składek zarówno na ubezpieczenia społeczne, jak i na ubezpieczenie zdrowotne. Podkreślenia wymaga, że zatrudnianie pracowników poza normalnym czasem pracy na podstawie umów cywilnoprawnych przy pracach tego samego rodzaju co objęte stosunkiem pracy, stanowi obejście przepisów o czasie pracy w godzinach nadliczbowych oraz przepisów dotyczących składek na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2006 r., sygn. II UKN 523/99).

Bez znaczenia było ustalenie kto był inicjatorem zawartych umów cywilnoprawnych oraz to jakie korzyści uzyskiwał z niej ubezpieczony poza stosunkiem pracy, w tym zakresie wyższego wynagrodzenia (bo bez obciążenia składekami) i „elastycznego” czasu pracy (a w praktyce możliwości pracy w godzinach nadliczbowych). Znaczenie ma zmniejszenie obowiązku składowego z tytułu pracy, wykonywanej równocześnie na podstawie stosunku pracy i zobowiązania cywilnoprawnego, na czym z kolei pracownik straci w przyszłości, gdy zrealizuje się ryzyko ubezpieczeniowe związane ze zdrowiem lub starością.

Wychodząc zatem z aksjologii ochrony praw pracownika jak i szeroko rozumianej ochrony ubezpieczeniowej, trudno dopatrzeć się niekonstytucyjnego działania ustawodawcy, który praktyki takie próbuje ograniczyć. Jak wskazał Sąd Najwyższy w motywach wyroku z 17 stycznia 2019 r. (sygn. II UK 477/17) wolą stron, niezależnie czy celową (zamiarem bezpośrednim), czy też objętą świadomością (zamiarem ewentualnym), nie można zniwelować obowiązku ubezpieczenia społecznego, który powstaje z mocy prawa. Dążenie do optymalizacji kosztów działalności gospodarczej nie może odbywać się z pominięciem reguł ubezpieczenia społecznego, bowiem obie wartości nie pozostają względem siebie w hierarchicznej zależności. Potrzebny jest rozsądny kompromis, który uchwyci interes Państwa w zabezpieczeniu obowiązków składowych, nie tamując rozwoju przedsiębiorczości.

Trzeba też zauważyć, że przepis art. 8 ust. 2a był wielokrotnie podstawą wyrokowania przez sądy powszechne i Sąd Najwyższy i jego zgodność z Konstytucją nie budziła zastrzeżeń.

Podsumowując należało uznać, że zaskarżony wyrok odpowiada prawu, a przychód ubezpieczonego z tytułu umów cywilnoprawnych zawartych ze spółką (...) wchodzi do podstawy wymiaru składek u odwołującej się z tytułu pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w odwołującej się spółce na podstawie umowy o pracę.

Uwzględniając powyższe rozważania faktyczne i prawne, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację.

Ewa Stryczyńska